

عوامل موثر بر موفقیت‌های تعاونی روستایی

فاطمه جوانبخت^۱، فریبا جوادی^۲

۱- دانشجوی سابق کارشناسی ارشد مدیریت کشاورزی، گروه اقتصاد کشاورزی، دانشگاه تبریز.

* مسئول مکانبه Email: javanbakhtfatemeh4@gmail.com

۲- دانشجوی سابق کارشناسی ارشد مدیریت کشاورزی، گروه اقتصاد کشاورزی، دانشگاه اردبیل محقق.

Email: Fjavadi.577@gmail.com

چکیده

با توجه به اهمیت تعاونی‌های روستایی در روند توسعه روستایی، از یک سو، و با توجه به وجود مسائل و مشکلات جدی در نقش آفرینی تعاونی‌ها، از سوی دیگر، لازم است که نقش شرکت‌های تعاونی روستایی در کشور بررسی شود. پژوهش حاضر نیز در همین راستا انجام پذیرفته است. نوع تحقیق کاربردی و روش مورد استفاده توصیفی-تحلیلی و برای گردآوری اطلاعات از مطالعات کتابخانه‌ای بهره گرفته شده است. یافته‌های این تحقیق نشان می‌دهد که شرکت‌های تعاونی روستایی راهبردی برای جذب سرمایه‌گذاری، اجرای برنامه‌های توسعه روستایی، اجرای سیاست‌های حمایتی و همچنین، پل ارتباطی بین سیاست‌گذاران و روستائیان هستند. بنابراین تقویت و گسترش تعاونی‌های روستایی می‌تواند در راستای توانمندسازی روستائیان و ایجاد فرصت‌های شغلی جدید سبب تسریع در فرایند توسعه روستایی گردد. واژه‌های کلیدی: تعاون روستایی، شرکت‌های تعاونی، توسعه روستایی

مقدمه

طبق اصل ۴۴ قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران، نظام اقتصادی کشور بر پایه سه بخش دولتی، تعاونی و خصوصی استوار گردیده است [۲۲]. شرکت‌های تعاونی روستایی در اجرای آسانتر و سریع‌تر برنامه‌های توسعه روستایی با استفاده از ظرفیت‌ها و امکانات موجود در آنها، و با تضمین حضور و توسعه مشارکت روستائیان و عدم تمرکز در برنامه‌ریزی و تصمیم‌گیری‌ها، نقش ارزنده‌ای در تحقق سیاست‌های کلی اصل ۴۴ قانون اساسی و در نهایت توسعه یکپارچه روستایی دارند [۱۳]. تعاونی، اجتماع اختیاری افرادی است که به منظور تأمین نیازها و اهداف مشترک اقتصادی و اجتماعی و فرهنگی خود، از طریق اداره و نظارت دموکراتیک موسسه‌ای با مالکیت مشاع، باهم توافق کرده‌اند [۲۳]. شرکت تعاونی، شرکتی است مرکب از اشخاص حقیقی و حقوقی که به منظور رفع نیازمندی‌های مشترک و بهبود وضع اقتصادی واجتماعی شرکا و از طریق خودیاری و کمک متقابل و همکاری آنان و تشویق پس انداز، موافق اصولی که در قانون مصرح است تشکیل می‌شود [۱۴]. این بخش در صورت رفع موانع و محدودیت‌ها در زمینه تولید و ارتقای ضریب امنیت سرمایه‌گذاری

داخلی و در صورت اجرای سیاست‌های حمایتی و بازنگری در قوانین و مقررات آیین‌نامه‌های اجرایی حمایت از سرمایه‌گذاران، با اعمال سیاست‌های مالی و پولی هماهنگ و تنظیم قوانین کسب و کار اثر بخش، می‌تواند به مثابه محور توسعه اقتصادی در جذب سرمایه-گذاری و همچنین، ایجاد اشتغال مولد نقشی سازنده داشته باشد [۲]. با ایجاد و ارتقای تعاونی‌ها در مناطق روستایی می‌توان در راستای توسعه و گسترش محصولات نوآورانه و کسب و کار جدید در روستاها و پیشبرد برنامه‌های توسعه روستایی اقدام نمود.

تعاونی‌های روستایی به عنوان یکی از نظام‌های بهره‌بردار متناسب با وضعیت تولید کشاورزی در ایران امروز می‌باشند که هدف از تشکیل آنها بهره‌برداری مطلوب و کارا از زمین‌های کشاورزی بوده است. چرا که امروزه با توجه به بالا رفتن جمعیت، خرد شدن زمین‌های کشاورزی در اثر اثر، محدودیت منابع و امکانات از طرفی و استفاده مطلوب و بهینه از زمین‌های کشاورزی در شکل نظام بهره-برداری یکپارچه و هماهنگ از طرفی دیگر، تعاونی تولید روستایی را طلب می‌کند. این قبیل تعاونی‌ها در صورت عملکرد مطلوب می‌توانند با تشکل کشاورزان و سازماندهی آنها، زمینه را برای توسعه‌ی کشاورزی و یا در شکل کلی‌تر آن توسعه روستایی فراهم سازند [۱۶]. در کشورهای صنعتی، دولت از طریق تدوین چارچوب اقتصادی، اجتماعی و سیاسی گامهای موثر را برای توسعه شرکتهای تعاونی برداشته است. اما در کشورهای در حال توسعه، مانند ایران، توسعه بخش تعاون همچنان با چالش‌های فراوان در ابعاد مختلف اقتصادی، اجتماعی و آموزشی و... مواجه است [۱۸].

در زمینه تعاونی روستایی مطالعات زیادی صورت گرفته است که در ادامه به برخی از آنها اشاره می‌شود. کرمی و رضایی مقدم [۲۱] در پژوهش خود در مورد تعاونی‌های تولید ایران، بدین نتیجه رسیده‌اند که این شرکت‌ها در مجموع چندان موفق نبوده‌اند. صفری شالی [۱۵] در مطالعه خود در مورد تعاونیهای کشاورزی مرغداران تهران، تاثیر آموزش را در موفقیت این شرکتها مثبت ارزیابی کرده است. صدیقی و درویش نیا [۷]، با بررسی رضایت حرفه‌ای کشاورزان با رویکرد تعاونی تولید روستایی، دریافتند که تعاونی‌های تولید روستایی می‌توانند نقش مهمی را در توسعه مناطق روستایی و توسعه کشاورزی پایدار ایفا نمایند. با تأسیس این واحدها کشاورزان می‌توانند راهی را برای پیشرفت و مدرنیزه کردن کشاورزی و با خره دستیابی به